

været min Hensigt at bede Ordføreren om at tilføje en Bemærkning i Betænkningen om, at jeg ikke var Medforslagsstiller i disse Spørgsmaal, men ved nærmere Overveielse og Samraad med Meningskælleri i Finansudvalget er jeg kommen til det Resultat, at det var rigtigt ikke at gjøre det, fordi en saadan Bemærkning, naar den ikke er forklaret i Betænkningen, kunde give Anledning til den Misforstaaelse, at der var en politisk eller reel Dissens mellem mig og Meningskælleri paa dette Omraade. Jeg benytter derfor Leiligheden til at erklære, at jeg i alle disse Spørgsmaal maa betragtes som neutral, og at det, at der ikke findes en Bemærkning, ikke ophæver denne Neutralitet. Det Samme gjælder — og jeg siger det een Gang for alle, for at jeg ikke i hvert Møde skal blive nødt til at holde en lignende kort Tale — ogsaa med Hensyn til de Punkter, som maatte komme paa Andragender, hvor jeg veed, at der foreligger lignende Spørgsmaal. Jeg skal saameget mindre gaa videre iaften, som jeg veed, at flere Talere ere indtegnede, navnlig af de Herrer Modstandere, hvem jeg ikke vil gjøre det umuligt at udtale sig derved, at jeg trækker Liden ud, saaledes at det kunde være længere, end de ønske. Jeg skal derfor for Diebliffet indskrænke mig hertil.

Klein: Den ærede Ordfører har efter min Opfattelse Krav paa Taknemmelighed for den Aabenhed, hvormed han udtalte sig i det Foredrag, hvormed han idag indleiede Forhandlingen, og ligesom det forekommer mig, at dette bør paafløjes, saaledes var der ogsaa iøvrigt i hans Foredrag forskellige Momenter, som i det Mindste hos mig vakte en høj Grad af Interesse. Der var navnlig stillet i Spidsen for hele hans Udtale et Moment, som forekom mig at have den allerstørste Betydning. Jeg skal sige til, at det glæder mig, at kunne erklære mig ganske enig med den ærede Ordfører deri, at det Hensyn, han fremdrog, virkelig fortjener den største Opmærksomhed. Den ærede Ordfører erkjendte aabent, at det, som tilsigtedes ved det Forslag, som fornemlig har knyttet Interessen til sig idag, nemlig Forslaget angaaende det kongelige Theaters — jeg veed ikke om jeg skal sige Lufning eller om jeg skal sige: Standsning, det forekommer mig, at det væsentlig kommer ud paa det Samme — var et rent politisk Maal. Det var altsaa ikke af Hensyn til det kongelige Theaters særegne Forhold, at Forslaget blev stillet, nei, det var et rent politisk Maal, og Forslaget var altsaa et rent politisk Middel. Og naar man da spørger, hvad det er for et Maal, som den ærede Ordfører saaledes opstiller som det, der skulde berettigede til at gribe til Midler, som den ærede Ordfører selv erkjender maatte siges at være meget stærke Midler, Midler, som man ikke uden en vis Uvigtelighed, en vis Betænkning greb til, saa svarede den ærede Ordfører, at der i den senere Tid var arbeidet hen

til, hvad han kaldte Folkethingets moralske Svækkelse. Dette, forekom det ham, var det i høj Grad magtpaaliggende at forhindre, nemlig at Folkethinget skulde blive moralsk svækket. Her er det Punkt, hvori jeg er fuldstændig enig med den ærede Ordfører. Jeg anser det for at være en stor Ulykke, en politisk, konstitutionel Ulykke, om Folkethinget skulde blive moralsk svækket. Det er ikke mig, som har bragt dette Spørgsmaal frem; jeg har ikke gjort nogen Betydning til, at Folkethinget skulde være blevet moralsk svækket; men hvis det maatte forholde sig saaledes, er det jo et Spørgsmaal, om ikke Sammenhængen dermed maatte være noget forskjellig fra den, som den ærede Ordfører forudsatte. Den ærede Ordfører forklarede denne moralske Svækkelse paa den Maade, at han sagde: Folkets Villie sættes til Side; gjentagne Gange er der fremlagt Lovforslag, som Folkethinget har vedtaget, og som Folkethinget har forlangt fremmede, men disse Lovforslag ere blevne lagte til Side, ere ikke blevne gennemførte. Den Fase ligger jo nu allerede nogle Aar tilbage, da man virkelig kom frem med Lovforslag, og da Kampen dreiede sig om Lovforslag, om virkelige Reformere. Det er nu allerede flere Aar siden, at Kampen førtes om saadanne Realiteter; men jeg har dog ikke glemt, og den ærede Ordfører naturligvis lige saa lidt, at naar der saaledes med Hensyn til Lovforslag ikke opnaaedes noget Resultat, grundedes dette derpaa, at der var uoverensstemmende Anskuelser om Indholdet af disse Lovforslag hos de to Afdelinger af Lovgivningsmagten. Nu forekommer det mig, at man ikke er berettiget til at sige, at Folkevilien er bleven tilside, fordi der ikke er gennemført Lovforslag paa den Maade, som Folkethinget vilde. Thi hvilke Forsstillinger man nu end maatte nære om Folkesuveraniteten, om det suveræne Bælgerfolk og saa fremdeles, synes det mig dog, at vi Alle maa være enige om, at konstitutionelt taget, udtrykket Folkets Villie ved, hvad Folkerepræsentationen, Rigsdagen, d. v. s. Folkethinget og Landstinget udtaler. Her er ikke Tale om, hvorvidt man anser dette for at være noget Udfølgeligt eller Heldigt; det er det Bestaaende, det Lovlige, hvorfra jeg antager, at Ingen vil komme bort. Men den ærede Ordfører gik videre og sagde, at hidtil havde Folkethinget dog saa nogenlunde kunnet hævde den det tilkommende Ret paa det finansielle Omraade, men i den senere Tid var det, som om man begyndte at anfægte den Myndighed, den Ret, der tilkommer Folkethinget paa dette Omraade, og derved var Faren bleven af den Bestaffenhed, at nu maatte man se sig om efter stærke, for ikke at sige skræppe Midler, for at forebygge, hvad deraf videre kunde følge. Han sagde da, at det ringe Hensyn, som der fra Administrationens Side vistest lige overfor Bevillingsmyndigheden, frem for Alt var fremtrædende, netop naar man saae hen til Theatersforholdene; derfor — det maatte vel